

ÚJ FOLYAM

2000/2.

AZ ELSŐ HOLOKAUSZT-TANÓRA

Göncz Árpád csurgói beszéde

Ormos Mária: A gyilkosságról és a hazugságról

ZSIDÓ EGYETEM

A világítótoronyból Ninivébe látni

(Kósbányai János interjúja Schőner Alfréddal)

Bloch Móric: Felszólítás egy magyar-zsidó tanítókat
képző intézet ügyében

150 ÉVE SZÜLETETT
GOLDZIHAR IGNÁC

Heller Bernát tanulmánya

TÖRTÉNETEK

Eva Grlić: Budapesttől–Szarajevó–Zágráb

Bóc Imre: Rólunk szól a nóta

Claude Collin: A francia ellenállás külföldi zsidó tagjai

Kenéz Péter: Bármicvó Székesfehérváron

Alan Lelechuk és Goldstein Imre novellái

MÚLT

ÉS JÖVŐ

ZSIDÓ KULTURÁLIS
FOLYÓIRAT

MÚLT ÉS JÖVŐ

Alapította 1911-ben, és szerkesztette 1944 márciusáig:

Patai József

Újraalapította: Kóbányai János és Vermes György 1988-ban

Új folyam XI. 2000/2

KÓBÁNYAI JÁNOS főszerkesztő • SEBES KATALIN olvasószerkesztő • FENYŐ ÁGNES szerkesztőségvezető
KÁLMÁN TÜNDE lapterv • JEGES ERZSI számítógépes tördelés
KISS JÓZSEF archívum • SOLT ISTVÁN terjesztés, hirdetés
A szerkesztőség munkatársai: MOLDOVA JÚLIA, STÖCKL JUDIT

Kiadja a Múlt és Jövő Alapítvány megbízásából a Múlt és Jövő Lap- és Könyvkiadó Bt. Felelős kiadó a Bt. ügyvezető igazgatója.

© MÚLT ÉS JÖVŐ 2000/2

KÉSZÜLT A SOROS ALAPÍTVÁNY ÉS A NEMZETI KULTURÁLIS ALAP TÁMOGATÁSÁVAL

ISSN 0864-8646

Szedés és nyomdai előkészítés: a Múlt és Jövő szerkesztőségének Macintosh rendszerén,

a MacLINE Kft. és a Microsec Kft. Lektor szóellenőrző programjával készült.

Nyomtatás:

GYOMAI KNER NYOMDA Rt. Felelős vezető: Papp Lajos vezérigazgató

A SZERKESZTŐSÉG CÍME: 1024 BUDAPEST, KELETI K. U. 27. 1. I. • POSTAFIÓK: 1245 Bp. Pf.: 972
TEL./FAX: 316-7019 • E-MAIL CÍM: mandj@multesjovo.hu • http://WWW.multesjovo.hu
ELŐFIZETÉS EGY ÉVRE: 1400 Ft, ill. 40\$ • SZÁMLASZÁM: ING BANK 11001005-02444004
ELŐFIZETÉS A MÚLT ÉS JÖVŐ NEVÉRE KIÁLLÍTOTT CSEKKEL,
MELYET KÉRÉSRE KIKÜLDÜNK.

A SZERKESZTŐ AZ OLVASÓHOZ

Tizenegyedik évfolyamában hajózó folyóiratunkat nemigen lehet vádolni azzal, hogy sodorni hagyta volna magát a századvég divatos áramával: a posztmodernnel. A világfelfogással, amely tagadja a „nagy narratívát”: a történetet, amely elindul valahonnét, mint a forrás, s kalandokon, kanyarokon keresztül bő folyóként – lehet, sok-sok ágú deltában – megérkezik valahová. Mi hiszünk a történetekben, mert azok kapcsolnak be a történelembe és a hagyományba. Történetekkel lehet csak árkokat, csatornákat ásni, hogy az elveszett múltat összekössük az ismét hajózhatóvá szélesítendő, tisztítandó jövő medrével. Ezt a számunkat a történeteknek szenteljük, interjúban, memoárban vagy fikciós formában elbeszélve. Az elbeszélés mozzanata és aktusa nemcsak a mi (visszaszerzendő) tradícióinkat őrzi, de magát az emberi civilizációét is, amely az elbeszélések milliárdjain keresztül sok ezer éve menti át tudását és tapasztalatát – s amelyben minden beszédnek, emlékek szerepe van, hallják, olvassák, idézzék millióan, vagy vigye tovább csupán az „egy szál ember”. Hasonlóan rögzít a kép, a XIX. és XX. század találmánya. Egy-egy képben – készítse bár hivatásos vagy amatőr fotós – regények érzelmi és szociológiai világa képes sűrűsödni és dokumentálódni. Elhagyva az elmúlt évtizedet, évszázadot, sőt: ezredet, ezek a képben, szövegben kimerevített elbeszélések egyre meghatározóbbá válnak számunkra. Egyre elkeseredettebben kapaszkodunk beléjük, nehogy olyan világba zuhanjunk, amely tökéletesen idegen számunkra. A folyóirat – talán ez a leglényegibb funkciója – ezeknek a történeteknek a tudatosan gyűjtött *archívuma*. Kiszólva a szerkesztés folyamatából: nyomatékosan kérjük olvasóinkat, hogy történeteikkel, képeikkel gazdagítsák ezt az archívumot, mert tisztában vagyunk azzal, hogy minden kép, történetlánc megszakadásával, emlékezetből kihullásával „egy egész világ vesz el.”